

bij merken wij nu reeds op dat, zoals al in ons hoofdstuk over de krijgsgevangenen bleek, de vertegenwoordigers van de beschermende mogendheden en de gedelegeerden van het Internationale Rode Kruis, wat het *Nanjo*-gebied betrof, louter in Frans-Indo-China en in Thailand enige bewegingsvrijheid hadden en berichten konden sturen aan hun regeringen, resp. aan Genève – de Nederlandse en Nederlands-Indische autoriteiten buiten Indië hadden geen duidelijk beeld van wat in Indië met de Nederlanders en Indische Nederlanders geschiedde. Van der Star, Stokhuyzen en van der Veen verlieten Priok begin juli '42, toen op Java niet de vrouwen en kinderen maar slechts vele mannen waren geïnterneerd, vaak in gevangenschappen, en de Haas die met de zijnen eind september van Oost-Java wegvoer, had in Bandoeng in een krant gelezen dat alle Nederlandse mannen geïnterneerd zouden worden en dat door de Japanse autoriteiten overwogen werd, de Nederlandse vrouwen en kinderen 'de nodige bescherming te bieden' – hij had voorts vernomen dat op Oost-Java grote groepen Nederlandse en Indisch-Nederlandse mannen naar een kamp in Kesilir waren overgebracht. Van het interneren van vrouwen en kinderen wist hij niets naders af en in Japanse radiomededelingen, in Australië opgevangen, werd later te dien aanzien slechts gezegd dat die vrouwen en kinderen in 'beschermde wijken' waren ondergebracht. Waren die wijken afgesloten en bewaakt en dus in feite interneringsoord? De Nederlandse en Nederlands-Indische autoriteiten vermoedden dat wel maar konden het niet bewijzen, mede doordat zij er in '43 en '44 in het geheel niet in slaagden, geheime verbindingen met Indië op te bouwen. Het gevolg was dat, terwijl van alle geïnterneerden de in Indië geïnterneerden er veruit het slechtst aan toe waren, de regeringen van de Verenigde Staten en Groot-Brittannië bewerkstelligden dat van de schaarse hulpzendingen welke door Japan werden toegelaten, slechts een onevenredig klein deel voor de in Indië geïnterneerden bestemd werd. Zo ging men er bij de opstelling van het verdelingschema van de grote zending die eind '44 naar Wladiwostok (en vandaar naar Nakhodka) werd getransporteerd, van uit dat er in Indië drie-en-dertigduizend geïnterneerden waren – er waren er in werkelijkheid driemaal zoveel.

Twee fasen

Tussen de interneringen in de Buitengewesten en die op Java zijn twee verschillen geweest: het eerste verschil is dat in de Buitengewesten niet